Hyvinvointilautakunnan lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen 2025

Hyvinvlt 08.10.2026 § 106
563/02.06.01/2025

Valmistelija Sivistystoimenjohtaja Kinnunen Petteri

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Kunnanvaltuusto on käsitellyt tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen 2025 kokouksessaan 15.6.2026 ja velvoittanut kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden lokakuun loppuun mennessä havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Hyvinvointilautakunta on analysoinut tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2025 sivistystoimea ja hyvinvointilautakunnan alaista palvelutuotantoa koskevat huomiot ja vastaa niihin seuraavasti:

1. Talouden toteutuminen ja tulosalueiden määrärahaylitykset

Tarkastuslautakunnan huomio: Hyvinvointilautakunnan toimintakate toteutui kokonaisuudessaan 99,7 %. Tulosalueista toimintakatteen ylittivät kuitenkin liikuntatoimi (112 %), nuorisotoimi (107,4 %) sekä kirjastotoimi (102,7 %). Toimintatuotot toteutuivat 94,3 % ja toimintakulut 98,4 %.

Hyvinvointilautakunnan vastaus: Hyvinvointilautakunta on tyytyväinen siihen, että lautakunnan kokonaistalous pysyi asetetussa raamissa (99,7 %). Tulosalueelliset ylitykset analysoidaan ja niihin vastataan seuraavasti:

- **Liikunta ja ulkoilu (112 %):** Vuonna 2025 ylitystä tapahtui ennen kaikkea henkilöstökuluissa, aine-, tavara- ja tarvikehankinnoissa sekä avustusmäärärahoissa. Henkilöstökulujen ylitys liittyi lähinnä lisätyövoiman tarpeeseen liikuntapaikkojen kunnossapitotehtävissä. Aine-, tavara- ja tarvikebudjetin ylitystä puolestaan selittävät suurehkot kalusto- ja välineistöhankinnat. Tällaisia hankintoja olivat esimerkiksi ympäryskylien latujen kunnossapitoon tarkoitetut reittilanat ja latuhöylät, uudet korkeushyppypatjat, jäähallin uusi kuivauskone, Helpin kaukalon lumilinko, jäänhoitokoneen akkulaturi, monitoimikuormaajan tasauskauha sekä jäähallin vedenpehmenninlaite. Avustusmäärärahojen ylityksen taustalla olivat kylpylälippujen poikkeuksellisen suuret hankintamäärät.
- **Nuorisotoimi (107,4 %):** Kustannusnousu ja toimintatuottojen alittuminen (62 000 euroa arvioitua heikompi) liittyvät pitkälti laajoihin tilajärjestelyihin. Kirkonkylän vanha nuorisotila purettiin

kertomusvuonna ja toiminta siirtyi Hotelli Kittilän tiloihin. Samaan aikaan Sirkan nuorisotila joutui siirtymään väistötiloihin sisäilmaongelmien vuoksi. Nämä pakolliset muutot aiheuttivat ennakoimattomia vuokra- ja perustamiskustannuksia.
- **Kirjastotoimi (102,7 %):** Ylitys johtuu pääasiassa aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintaryhmästä (110 %). Kirjasto joutui olemaan kertomusvuonna kaksi kuukautta suljettuna muuton vuoksi, mikä aiheutti ylimääräisiä muuttokustannuksia, mutta nettokustannukset asukasta kohden (90 euroa) nousivat myös palveluiden siirron ja väliaikaistilojen vuoksi.

2. Kirjastotoimen kehitys ja toimitilat

Tarkastuslautakunnan huomio: Kirjaston fyysiset käynnit ja lainamäärät laskivat hieman (noin 1,2–5,7 %) kahden kuukauden muutosta johtuvan sulun vuoksi. Verkkokäynnit puolestaan lisääntyivät 4,1 % ja aktiivisten lainaajien osuus asukasluvusta kasvoi. Kirjastoauton hankinnan valmistelu aloitettiin, mutta se ei valmistunut. Kirjaston peruskorjauksesta luovuttiin ja käynnistettiin uuden toimitilan suunnittelu.

Hyvinvointilautakunnan vastaus: Kirjaston muuttolukuja ja kahden kuukauden kiinnioloaikaa peilaten palvelun tunnusluvut säilyivät hyvinä, ja verkkokäyntien sekä aktiivisten lainaajien kasvu osoittaa palvelun pitäneen pintansa. Koska vanhan kirjastorakennuksen peruskorjauksesta on virallisesti luovuttu, hyvinvointilautakunta pitää ensiarvoisen tärkeänä uuden kirjastotoimitilan suunnittelun määrätietoista jatkamista yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Kirjastoauton hankintaprosessia jatketaan vuoden 2026 aikana saavutettavuuden turvaamiseksi myös sivukylillä.

3. Liikuntapaikkojen käyttöasteet ja vuositavoitteet

Tarkastuslautakunnan huomio: Urheilu- ja jäähallien käyttötavoitteet sekä jalkapallokentän vakiovuorot eivät toteutuneet suunnitellusti, mutta ohjatut ryhmät ja tapahtumat ylittivät tavoitteet (20 tapahtumaa). Seniorikorttien myyntikokeilu toteutettiin. Elintapaneuvonnan resurssi oli 0,6 htv ja asiakkaita oli kuusi. Pääskylän uimapaikan perusparannus ja latukonepalvelu siirtyivät vuodelle 2026.

Hyvinvointilautakunnan vastaus: Liikuntapaikkojen käyttöasteet varsinkin ilta- ja viikonloppukäytön osalta korreloivat lähestulkoon suoraan paikallisten urheilu- ja liikuntaseurojen senhetkisen aktiivisuuden kanssa. Liikuntatoimi pyrkii markkinoimaan vapaita vuoroja myös uusille käyttäjäryhmille käyttöasteiden nostamiseksi. Esimerkiksi urheiluhallin käyttöastetta on mahdollista nostaa varsinkin lauantaivakiovuoroja lisäämällä. Lauantaivakiovuorot eivät kuitenkaan ole kovin haluttuja. Liikuntapaikkojen vakiovuorojen kysyntä painottuu maanantaista torstaihin sekä jossain määrin myös sunnuntaille.

Senioriväestön alennushintainen kuntosalikorttikokeilu oli onnistunut ja kyseistä toimintamallia kehitetään edelleen yhteistyössä kuntosalipalveluita tarjoavien yritysten ja yhdistysten kanssa. Elintapaneuvonta on vakiinnutettu osaksi kunnan palvelutarjontaa. Jatkon kannalta oleellista on selvittää ja linjata, tulisiko elintapaneuvontaan osoitettua resurssia lisätä.

Pääskylän uimapaikan perusparannuksen kaltaisten kehittämishankkeiden osalta on todennäköisesti tarpeen käydä keskustelua teknisen toimen ja liikuntatoimen välisestä työnjaosta. Teknisessä toimessa on rakennuttamiseen liittyvää osaamista ja rutiinia. Sen sijaan liikuntatoimen

luonteva rooli liittyy esimerkiksi liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusten hakemiseen, liikuntapaikkoja koskevien aloitteiden käsittelemiseen, kunnan ja liikuntapaikkojen käyttäjien välisen yhteistyön kehittämiseen sekä liikuntapaikkojen kunnossapidon organisoimiseen.

Ympäryskylille suunnattu latukonepalvelu käynnistyi alkuvuodesta 2025, mutta käytännön kokemuksia palvelun tarpeellisuudesta ja sujuvuudesta ei ole vielä juurikaan kertynyt.

4. Nuorisotoimen kävijämäärät ja osallisuus

Tarkastuslautakunnan huomio: Koulunuorisotyö tavoitti nuoret hyvin (605 osallistujaa), ja leirien määrä ylitti tavoitteet. Nuorisotilojen kävijämäärä (2 860) kuitenkin puolittui ja jäi kauas talousarviotavoitteesta (5 800). Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä kasvoi (29 nuorta), kun taas työpajalla olevien nuorten määrä väheni kymmeneen. Nuorisovaltuuston kummivaltuutettu-toiminta vahvisti nuorten osallisuutta.

Hyvinvointilautakunnan vastaus: Nuorisotilojen kävijämäärän merkittävä romahdus liittyy suoraan tilojen epävarmuuteen ja tehtyihin väistötilamuuttoihin niin kirkonkylällä (Hotelli Kittilän tilat) kuin Sirkassa. Tilat eivät ole olleet nuorille entuudestaan tuttuja tai houkuttelevia. Nuorisotoimi on panostanut vuoden 2026 aikana uuden NuoDo-tilastointijärjestelmän dataa hyödyntäen uusien tilojen markkinointiin, viihtyisyyteen ja aukioloaikojen vakiinnuttamiseen kävijämäärien palauttamiseksi. Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön resursseja ja palveluohjausta säädetään joustavasti nuorten kulloisenkin tarpeen mukaan.

5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-kerroin ja TEA-viisari)

Tarkastuslautakunnan huomio: Kittilän HYTE-kerroin kehittyi positiivisesti nousten 57/100 pisteeseen (aiemmin 50), mikä toi kunnalle 119 100 euroa valtionosuuden lisäosaa. TEA-viisarin tuloksissa (kokonaispisteet 61) kulttuuritoimi teki erinomaista työtä (92 pistettä), mutta muilla sektoreilla (kuten kuntajohto 72, perusopetus 57, lukio 57, liikunta 50) on parannettavaa. Moniammatillinen Perhejelppi toimi itsenäisesti ilman neuvolayhteyttä (31 perhettä, 427 käyntiä). Tietosuojasyistä työparitoimintaa Lapha:n kanssa ei voitu toteuttaa.

Hyvinvointilautakunnan vastaus: Hyvinvointilautakunta on tyytyväinen HYTE-kertoimen nousuun ja sen tuomaan taloudellisen kannustimen kasvuun kunnalle. Se osoittaa, että hyvinvointityötä on tehty oikeaan suuntaan.

TEA-viisarin tulokset osoittavat kuitenkin selkeitä katvealueita erityisesti liikunnan (50) sekä opetuspuolen (57) osalta. TEA-viisarin tulosten lähempi tarkastelu osoittaa, että liikuntatoimi saa alhaiset pisteet varsinkin sitoutumisen, seurannan ja tarveanalyysin osa-alueilla. Toisin sanoen liikuntatoimen TEA-viisarin tuloksia on mahdollista parantaa etenkin näihin osa-alueisiin panostamalla. Hyvinvointilautakunta kannustaa tulosalueita ottamaan oppia kulttuuritoimen (92 pistettä) korkeasta tasosta ja prosessien dokumentoinnista. Perhejelpin tekemä suuri asiakastyö (427 käyntiä) on korvaamatonta lapsiperheiden arjen tukena. Perhejelppi-toimintaa kehitetään edelleen kunnan omana toimintana perheiden tarpeita vastaavaksi.

Hyvinvointilautakunta toteaa vastauksenaan tarkastuslautakunnalle, että vuoden 2025 arviointikertomus osoittaa lautakunnan alaisen toiminnan olevan pääosin tuloksellista ja kuntalaisia laajasti tavoittavaa. Tilapäisistä toimitilaongelmista (kirjasto, nuorisotilat, päiväkotien väistötilat) huolimatta palvelut on pystytty turvaamaan. Hyvinvointilautakunta sitoutuu parantamaan TEA-viisarin mukaisia kehityskohteita ja pitämään talouden kurinalaisena myös jatkossa.

Virkanimikkeiden sekä sivistystoimen mahdollisen laajemman organisaatiorakenteen uudistamisen osalta hyvinvointilautakunta pitää edellisvuoden tavoin tarkoituksenmukaisena, että muutokset valmistellaan keskitetysti kunnan johtoryhmän ja kunnanhallituksen ohjauksessa.

Esittelijä

Sivistystoimenjohtaja Kinnunen Petteri

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2025 ja lähettää annetun lausunnon edelleen kunnanhallitukselle ja valtuustolle.

Päätös

Hyvinvointilautakunta merkitsi tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen ja päätti lähettää antamansa lausunnon edelleen kunnanhallitukselle ja valtuustolle.